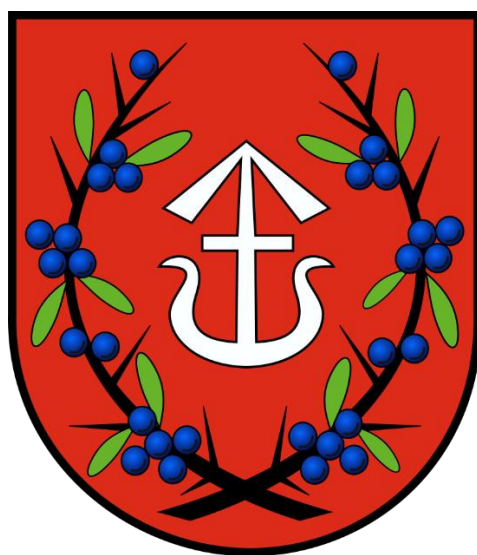

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na
lata 2025 – 2030 dla Gminy Tarnowiec**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawy prawne Programu.....	4
1.2. Przemoc domowa	5
1.3. Najważniejsze zmiany prawne obowiązujące od 2023 r.....	10
2. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Tarnowiec.....	15
2.1 Charakterystyka gminy Tarnowiec	15
2.2. Diagnoza problemów społecznych dla gminy Tarnowiec	16
2.3. Przemoc domowa.....	17
2.4. Analiza Diagnozy problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec.....	19
2.4.1 Przemoc domowa - doświadczenia uczniów.....	20
2.4.2 Przemoc domowa – opinia dorosłych mieszkańców	23
2.4.3 Problem przemocy w porównaniu do danych zastanych oraz badań ogólnopolskich	26
3. Założenia Programu.....	28
4. Adresaci Programu	28
5. Realizatorzy Programu.....	29
6. Zadania realizatorów Programu	29
6.1. Zespół Interdyscyplinarny	29
6.2. Grupy diagnostyczno-pomocowe	31
6.3. Pomoc Społeczna	34
6.4. Ochrona zdrowia	35
6.5. Policja	36
6.6. Oświata.....	37

6.7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	38
7. Monitorowanie realizacji Programu i sprawozdawczość	39
8. Finansowanie Programu	39
9. Zadania realizowane w ramach Programu w latach 2025 - 2030	40

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawy prawne Programu

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2023 o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Są to:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997.78.483);
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 poz. 424);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 poz. 901 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2809);
- 6) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2024 poz. 145);
- 7) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 2024 poz. 17);

- 8) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2024 poz. 37);
- 9) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151);
- 10) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 1939);
- 11) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Dz. U. 2023 poz. 1161);
- 12) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. 2023 poz. 1158);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. 2023 poz. 1165);
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

Program zawiera cele i zadania zgodne z Rządowym Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 oraz Wojewódzkim **programem przeciwdziałania przemocy** w domowej dla województwa **podkarpackiego** na lata 2024-2030. Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Tarnowiec na lata 2025 – 2030 są spójne z celami zawartymi w Strategii **Rozwiązywania Problemów Społecznych** Gminy **Tarnowiec** na lata 2021 – 2026.

1.2. Przemoc domowa

Ustawa z dnia 9 marca 2023 o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła szereg zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustawach. Najważniejszą zmianą jest zastąpienie terminu „przemoc w rodzinie” określeniem „przemoc

domowa”, co rozszerza zakres ochrony na wszystkich domowników, w tym świadków przemocy, także osoby małoletnie. Dom jest miejscem szczególnie ważnym dla człowieka, mającym kluczowy wpływ na kształtowanie osobowości, systemu wartości, poglądów, celów i stylu życia. Jest to szczególnie istotne w pierwszych latach życia dziecka, kiedy to domownicy, zarówno świadomie, jak i nieświadomie, wpływają na jego rozwój psychospołeczny. Miejsce zamieszkania powinno być utożsamiane z poczuciem bezpieczeństwa, zarówno fizycznego, jak i emocjonalnego. Niestety, dla niektórych osób dom staje się miejscem cierpienia, poniżenia, lęku i rozpacz. Skala zjawiska przemocy domowej jest trudna do oszacowania, ponieważ często zachodzi w zamkniętym środowisku domowym. Przyczynia się do tego wiele czynników, w tym brak udziału osób trzecich, opór i obawy osób doznających przemocy przed ujawnieniem sytuacji na zewnątrz, a także obawy przed rozpadem rodziny. Problem przemocy domowej jest powszechny na całym świecie, a badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się go całkowicie wyeliminować. W celu skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, konieczne jest wdrożenie kompleksowych działań prewencyjnych i wsparcia dla osób doznających przemocy. Obejmuje to edukację społeczną, kampanie informacyjne, szkolenia dla pracowników służb społecznych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej. Kluczowym elementem skutecznej walki z przemocą domową jest współpraca między różnymi instytucjami, takimi jak policja, służby społeczne, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia i organizacje pozarządowe. Tylko poprzez skoordynowane działania można zapewnić kompleksową pomoc i ochronę osobom doznającym przemocy domowej.

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy zarówno osobom doświadczającym przemocy, jak i osobom stosującym przemoc należy zdefiniować najważniejsze pojęcia związane z tym zagadnieniem. Definicja najczęściej stosowana określa przemoc domową jako: *działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi siły lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste*. Przemoc domowa charakteryzuje się specyficznymi cechami jak intencjonalność, nierównowaga sił wynikająca z działania człowieka, naruszanie praw i dóbr osobistych powodując cierpienie i ból.

Przemoc może przybierać różne formy i rodzaje. Chcąc rozszerzyć to pojęcie jako formy przemocy możemy wyróżnić przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i zaniedbanie.

1. **Przemoc fizyczna** - jest tym typem przemocy, który jest najłatwiej rozpoznawalny i powodujący konsekwencje widoczne i łatwe do dostrzeżenia, a jednocześnie mogące bezpośrednio zagrażać życiu i zdrowiu, jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego. Polega na przeróżnych formach zachowań o różnym stopniu nasilenia np.: wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu, popychaniu, odpychaniu, obezwładnianiu, przytrzymywaniu, szczypaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką i pięściami, biciu przedmiotami rzucanie w kogoś przedmiotami, parzeniu, polewaniu substancjami żrącymi, porzucaniu w niebezpiecznej okolicy, nieudzielaniu koniecznej pomocy.
2. **Przemoc psychiczna** to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości osoby doznającej przemocy, wzbudzanie w niej strachu. Przemoc psychiczna zawiera pewnego rodzaju przymus, emocjonalne wykorzystywanie, groźby, za które uważa się między innymi oskarżanie, poniżanie, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, upokarzanie, izolowanie, kontrole kontaktów, zabieranie samochodu, telefonu, rzeczy osobistych, niszczenie przedmiotów, mających wartość dla osoby doznającej przemocy. Krzywdzenie psychiczne jednostki jest najbardziej nieuchwytną formą przemocy.
3. **Przemoc seksualna** to zachowanie polegające na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. Przemocą seksualną nazwiemy również zgwałcenia w tym również gwałt występujący między małżonkami.
4. **Przemoc ekonomiczna** to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne - uzależnienie osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc. Przemoc ekonomiczna pojawia się wtedy, gdy niezaspakajane są potrzeby materialne partnera, pojawia się nadmierna kontrola w wydawaniu pieniędzy oraz zakazywanie podjęcia pracy,

bądź też zawłaszczanie zarobionych pieniędzy pozostawienia bez środków do życia. Przemoc ekonomiczna przejawia się również wtedy, kiedy osoba stosująca przemoc nie płaci alimentów oraz bez wiedzy partnera zaciąga kredyty lub przywłaszcza sobie środki przeznaczone na utrzymanie rodziny.

5. **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc** to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (internet oraz telefony komórkowe). Podstawowe formy zjawiska to: nękanie, straszenie, poniżanie, dręczenie, prześladowanie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do takich działań wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, portale społecznościowe, grupy dyskusyjne, wiadomości tekstowe oraz multimedialne (SMS i MMS).

6. **Zaniedbanie** to niezapewnienie lub naruszenie obowiązku do opieki w tym lekarskiej ze strony najbliższych. Zjawisko to dotyczy głównie dzieci, osób dorosłych, które cierpią na różnego rodzaju schorzenia oraz osób w podeszłym wieku, potrzebujących wsparcia. Zaniedbanie charakteryzuje się obojętnością, brakiem należytej opieki, nieokazywaniem pozytywnych uczuć oraz lekceważeniem fizycznych i psychicznych potrzeb osób doznających przemocy.

Zjawisko przemocy domowej charakteryzuje się fazami, które różnią się intensywnością i czasem trwania, a które następują po sobie cyklicznie. Wyróżnia się trzy fazy.

1. **Faza narastania napięcia** - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyną mogą być drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

2. **Faza ostrej przemocy** następuje wybuch agresji, osoba stosująca przemoc przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych. Często w tej fazie osoby doznające przemocy proszą o pomoc, głównie w postaci interwencji policji.

3. **Faza miodowego miesiąca** - to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala osobom doznającym przemocy uwierzyć, że teraz będzie inaczej. W tej fazie osoby doznające przemocy, które były gotowe uciec zostają. Osoba stosująca przemoc długo nie jest w stanie trwać w tej fazie i roli i wszystko zaczyna się powtarzać.

Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Skutki stosowania przemocy trwale odbijają się na życiu osoby doznającej przemocy. Stosowanie przemocy powoduje trwałe urazy psychiczne, które mogą ujawniać się podczas całego życia człowieka w wielu sferach jego funkcjonowania. Ponadto stosowanie przemocy rozwija silny mechanizm wzajemnego uzależnienia pomiędzy osobą doznającą przemocy, a osobą stosującą przemoc, który powoduje wzajemne zależności. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała osoby doznającej przemocy, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, osobę stosującą przemoc oraz innych ludzi.

Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią „tamę” przemocy. Tak zachowałaby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej jest specyficzna. Cechuje się doświadczeniem chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie. Osoba doznająca przemocy utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę, a osoba stosująca przemoc pogłębia i powtarza stosowane metody obezwładniając psychicznie i emocjonalnie. Dlatego ważne jest dążenie do wzmacniania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie i podnoszenie jakości i efektywności pomocy osobom doznającym przemocy. Należy rozwijać współpracę osób i instytucji zajmujących się problemem przemocy domowej skutecznie wykorzystując potencjał środowiska lokalnego. Interdyscyplinarność pracy z rodziną wymaga wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi: uprawnień, kompetencji, możliwości i procedur.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Tarnowiec (zwany dalej Programem) został zaplanowany na lata

2025- 2030. Niniejszy dokument zawiera charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, określa również cele i założenia Programu. Program jest spójny z celami, założeniami i zadaniami Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Tarnowiec na lata 2021-2025 i stanowi jego kontynuację.

1.3. Najważniejsze zmiany prawne obowiązujące od 2023 r.

W świetle nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., która otrzymuje brzmienie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw) niektóre przepisy uległy zmianie. Zmieniono nazwę samej ustawy rezygnując z określenia „przemoc w rodzinie” i zamieniając je na „**przemoc domowa**”. Pojęcie to jest szersze i nie ogranicza się do członków rodziny. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 niniejszej ustawy przemoc domową definiuje się jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”. W ustawach pokrewnych (np. w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji lub ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych) terminy takie jak: „ofiara przemocy w rodzinie” oraz „osoba dotknięta przemocą” zostają zamienione na termin „**osoba doznająca przemocy**”, aby uniknąć stygmatyzowania osób doświadczających przemocy poprzez nazywanie ich ofiarą. Poprzez osobę doznającą przemocy należy rozumieć:

- a) „małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletniego
- wobec których jest stosowana przemoc domowa”.

Ponadto zgodnie z art. 2 ust. 2 osobą doznającą przemocy jest także **małoletni będący świadkiem przemocy domowej**. Zakres pojęciowy samej przemocy również został zmodyfikowany i od marca 2023 obejmuje poza przemocą fizyczną, psychiczną i seksualną także **przemoc ekonomiczną oraz cyberprzemoc**. Przemoc ekonomiczna została zdefiniowana następująco: „działanie lub zaniechanie (...) ograniczające lub pozbawiające tę osobę (doświadczającą przemocy domowej – komentarz autora) dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej” (art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. d). Cyberprzemoc natomiast należy rozumieć poprzez: „działanie lub zaniechanie (...) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. e).

Wprowadzona regulacja nakłada na osoby stosujące przemoc **obowiązek uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych** (art. 4 ust. 6). Niestosowanie się do przepisów ustawy będzie skutkowało dla osoby stosującej przemoc **karą ograniczenia wolności lub grzywny** (art. 66c ustawy Kodeks Wykroczeń). Osoby kierujące specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej są zobowiązane posiadać specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach i placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej lub co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej ,w tym co najmniej roczny staż pracy w w/wskazanych placówkach. Osoba stosująca przemoc może zostać zobowiązana przez Policję lub sąd do **opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się** do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej,**

opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, **miejsca pracy lub innego miejsca**, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie. Przepis ten ma chronić małoletnie osoby doznające przemocy oraz małoletnie osoby będące świadkiem przemocy domowej. Sąd postanawia także o **zakazie zbliżania** się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość lub o zakazie kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej (również w formie **elektronicznej**).

Zgodnie z art. 9a ust. 5a członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych mają obowiązek odbyć **szkolenie** w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej zwanymi grupami roboczymi) są także zobowiązani do uczestniczenia w szkoleniach. Ponadto Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej (zwany dalej „ZI”) musi **opracować i przyjąć regulamin** określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych (ust. 6 b). Spotkania ZI muszą odbywać się **nie rzadziej niż raz na 2 miesiące** (wcześniej raz na 3 miesiące) (ust. 7). Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej **zwołuje Wójt gminy**. ZI jest uprawniony do realizacji swoich zadań za pomocą **środków komunikacji elektronicznej**. W przypadku zgłoszonego podejrzenia wystąpienia przemocy domowej ZI powołuje grupę diagnostyczno-pomocową, w której skład ma obowiązek wejść pracownik socjalny oraz funkcjonariusz Policji. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej. Na ich wniosek grupa diagnostyczno – pomocowa może zostać poszerzona także o inne osoby w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy (poza osobami powoływanymi do tej pory). Grupa musi zostać powołana w terminie nie późniejszym niż 3 dni od zgłoszenia.

Ustawa z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich została zmieniona przez ustawę o ochronie małoletnich, zwaną również ustawą Kamilka, która weszła w życie 15 lutego 2024 roku. Wprowadzono nowe przepisy, które nakładają obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich. Zgodnie z

nowelizacją ustawy z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dziennik Ustaw z 2023 r. poz. 1606), nowe obowiązki będą w pełni egzekwowane od 15 sierpnia 2024 roku. Nowelizacja wprowadza szczególne środki ochrony małoletnich, które obejmują wdrożenie polityk ochrony dzieci w instytucjach edukacyjnych i opiekuńczych, obowiązek zgłaszania przypadków podejrzenia przemocy i wykorzystywania małoletnich do odpowiednich organów, tworzenie bezpiecznych przestrzeni dla dzieci oraz monitoring i ewaluację działań ochronnych. Kluczowym elementem skutecznej ochrony małoletnich jest współpraca między różnymi instytucjami, takimi jak szkoły, placówki opiekuńcze ośrodki pomocy społecznej, służby zdrowia, policja i organizacje pozarządowe. Tylko poprzez skoordynowane działania można zapewnić kompleksową ochronę i wsparcie dla dzieci.

- 1) ocena prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego;
- 2) standardy ochrony małoletnich;
- 3) analiza zdarzeń, w wyniku których małoletni na skutek działania rodzica albo opiekuna prawnego lub faktycznego poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- 4) Krajowy Plan Przeciwdziałania Przemocy na Szkodę Małoletnich oraz Krajowy Plan Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich;
- 5) kontrola wykonywania obowiązków.

Obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich mają organy zarządzające jednostkami systemu oświaty (przedszkola, szkoły i schroniska młodzieżowe) oraz innymi placówkami oświatowymi, opiekuńczymi, wychowawczymi, resocjalizacyjnymi, religijnymi, artystycznymi, medycznymi, rekreacyjnymi, sportowymi lub związanymi z rozwijaniem zainteresowań, do których uczęszczają albo w której przebywają małoletni, a także organizatorzy tychże działalności oraz podmioty świadczące usługi hotelarskie, turystyczne czy prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego. Standardy ochrony małoletnich stanowią:

STANDARD I. POLITYKA - Organizacja ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Polityka musi być ogólnodostępna.

STANDARD II. **PERSONEL** - Organizacja monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

STANDARD III. **PROCEDURY** - W organizacji funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

STANDARD IV. **MONITORING** - Organizacja monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Przepisy dotyczące standardów ochrony małoletnich znajdują się w art. 22b i 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Obowiązek wprowadzenia tych standardów musi być zrealizowany w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy – do 15 sierpnia 2024 roku. Kontrolę przestrzegania standardów przeprowadzają jednostki samorządu (wójt, burmistrz, prezydent miasta, marszałek województwa) w zakresie właściwości rzeczowej i miejscowej, kuratorzy oświaty jako organy sprawujące nadzór pedagogiczny, NFZ w zakresie placówek medycznych, Inspekcja Pracy w zakresie weryfikacji pracowników w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, oraz organy prowadzące jednostki systemu oświaty oraz nadzorujące inne placówki edukacyjne, wychowawcze, opiekuńcze, resocjalizacyjne, religijne, artystyczne, rekreacyjne, sportowe lub związane z rozwijaniem zainteresowań.

Standardy ochrony małoletnich muszą być dostępne dla rodziców i opiekunów prawnych oraz w wersji skróconej (zrozumiałej) dla dzieci. Zapewnienie transparentności i dostępności tych standardów jest kluczowe dla budowania zaufania i świadomości wśród społeczności lokalnej. Brak wprowadzenia standardów skutkuje karą nagany lub grzywną do 250 zł. W razie ponownego stwierdzenia niewykonania tego obowiązku, kara grzywny nie może być niższa niż 1000 zł.

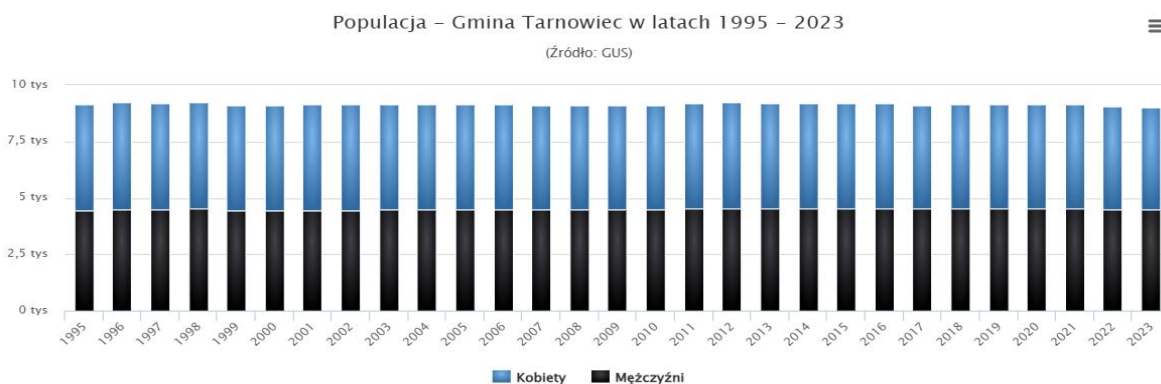
2. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Tarnowiec

2.1 Charakterystyka gminy Tarnowiec

Gmina Tarnowiec położona jest w powiecie jasielskim, w województwie podkarpackim. Pod względem administracyjnym stanowi gminę wiejską, składającą się z 17 sołectw, a jej siedzibą jest miejscowość Tarnowiec, która pełni jednocześnie rolę centrum usługowo-administracyjnego Gminy.

Powierzchnia Gminy Tarnowiec wynosi 6 250,2103 ha. na dzień 31 grudnia 2023 r. gminę zamieszkiwało 9 200 osób, w tym 4 677 kobiety i 4 523 mężczyzn. W stosunku do 1 stycznia ilość mieszkańców zmalała o 51 osób. W 2023 roku urodziło się 73 dzieci (44 dziewczynki i 29 chłopców) oraz zmarło 87 mieszkańców (45 kobiety i 42 mężczyzn). Z danych wynika, że w roku 2023 przyrost naturalny był ujemny¹.

Rysunek 1. Populacja Gminy Tarnowiec na przestrzeni lat 1995-2023 na podstawie danych GUS

Źródło: dane GUS

Według stanu na 31 grudnia 2023 stopa bezrobocia w gminie Tarnowiec wyniosła 4,05 %, stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 13,2% (13,2% wśród kobiet i 13,2% wśród mężczyzn). Porównując te dane do województwa podkarpackiego wynik ten jest znacznie niższy od współczynnika występującego w całym województwie, który w omawianym roku kształtował się na poziomie 8,6%. W stosunku do wyniku ogólnopolskiego wynik jest także niższy, ponieważ współczynnik ten w całej Polsce wyniósł w omawianym roku 5,1%².

¹ Na podstawie Raportu o stanie Gminy Tarnowiec za rok 2023

² Dane GUS

Na koniec 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle zarejestrowanych było 373 bezrobotnych mieszkańców Gminy Tarnowiec, z czego 38,61% stanowili mężczyźni, a 61,39% kobiety.

2.2. Diagnoza problemów społecznych dla gminy Tarnowiec

W ubiegłych latach podstawą działania na rzecz osób doznających przemocy domowej w Gminie Tarnowiec był Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025, który został przyjęty Uchwałą Rady Tarnowiec Nr XXXII/221/2021 z dnia 11 marca 2021 r.

Za monitoring Programu odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.

Pomoc i wsparcie w gminie Tarnowiec z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskało 215 osób, co stanowiło 2,33 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 7 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 10 osób.

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie. Jak wynika z przedstawionych danych, w 2023 roku z pomocy korzystało 159 rodzin, a łącznie pomocą zostało objętych 377 osób. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2023 uległa zmniejszeniu.

Tabela1: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Tarnowiec

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba rodzin	193	178	156	159
liczba osób w rodzinach	543	466	400	377

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej gminy Tarnowiec za 2023 r.

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 109 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2022 o 36 osób.

W gminie Tarnowiec najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Tabela 2: Powody przyznawania pomocy społecznej w 2023 r. przez GOPS

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2023 r.
Ubóstwo	88
Bezrobocie	78
Niepełnosprawność	41
Długotrwała lub ciężka choroba	73
Alkoholizm	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	4
Przemoc domowa	1
Bezdomność	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
Narkomania	0
Zdarzenie losowe	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności GOPS za 2023 r.

2.3. Przemoc domowa

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. Aktualne działania mające na celu niwelowanie i przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie są określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025*, którego głównym realizatorem jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy

miesiące. W 2023 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele następujących służb:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu,
- Posterunek Policji w Tarnowcu,
- Przedstawiciel oświaty,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu,
- kurator
- Przedstawiciel służby zdrowia

Oszacowanie zjawiska przemocy jest możliwe między innymi dzięki analizie ilości wszczętej **procedury „Niebieskie Karty”**, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta polega na międzyinstytucjonalnej współpracy przedstawicieli m.in. pomocy Społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, sądownictwa, oświaty czy ochrony zdrowia, którzy w oparciu o zasadę kooperacji realizują omawianą procedurę i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2023 roku w Gminie Tarnowiec wszczęto 22 procedury „Niebieskie Karty”, natomiast łączna liczba prowadzonych procedur w omawianym roku wynosiła 19, przyjmując niższą wartość w porównaniu do roku poprzedniego, w którym prowadzono 24 procedury. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W omawianym okresie zwiększeniu uległa liczba zakończonych procedur – w 2022 roku zakończono ich 17, w 2021 roku – 15, a w 2020 roku – 10.

Tabela 3. Liczba prowadzonych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	19	24	19
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	10	15	17

Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec.

Funkcjonowanie rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” jest wspomagane przez szereg różnorodnych działań mających na celu wspieranie zarówno członków rodzin doświadczających przemocy, jak i ją stosujących. W przypadku osób stosujących zachowania przemocowe podejmowano rozmowy wspierające/korygujące, motywowano do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (PKE) lub programach psychologiczno-terapeutycznych (PPT). Osobom doznającym przemocy udzielano m.in. pomocy prawnej i psychologicznej, a także kierowano je do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej zlokalizowanych w Lesku i Korytnikach.

Specjalistyczne wsparcie dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie jest świadczona mieszkańcom Gminy w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym, który świadczy także poradnictwo w zakresie doświadczania problemu przemocy domowej. W 2023 roku w Punkcie udzielono wsparcia 34 osobom doznającym przemocy domowej oraz 7 osobom stosującym przemoc.

Tabela 4: Liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym

	2021	2022	2023
Osobom doznającym przemocy w rodzinie	0	25 osób 25 porad	34 osób 34 porad
Osobom stosującym przemoc w rodzinie	0	5 osób 5 porad	7 osób 7 porad

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.4. Analiza Diagnozy problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec

Na przełomie listopada i grudnia 2023 r. na terenie Gminy Tarnowiec przeprowadzono Diagnozę Problemów Społecznych uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową. Diagnoza została opracowana na podstawie badań ilościowych przeprowadzonych przy pomocy kwestionariuszy ankietowych papierowych (PAPI - ang. Paper & Pen Personal Interview)

i elektronicznych (CAWI - ang. Computer-Assisted Web Interview), pozyskanych od dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Tarnowiec. Ponadto, w celu zbadania aktualnego rozwoju Gminy Tarnowiec z punktu widzenia strategii rozwojowych, przeanalizowano dostępne dokumenty strategiczne i dane dotyczące demografii Gminy Tarnowiec. Analizie poddano dane pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS.

Badania kwestionariuszowe w wersji on-line przeprowadzono wśród 202 uczniów szkół podstawowych. W badaniach przeprowadzonych na terenie szkół uczestniczyło także 51 nauczycieli oraz 92 rodziców.

Dorosłych mieszkańców Gminy przebadano metodami kwestionariuszowymi. Łącznie zebrano 107 odpowiedzi od dorosłych mieszkańców Gminy, z czego zdecydowaną większość stanowiły kobiety (75,47 %).

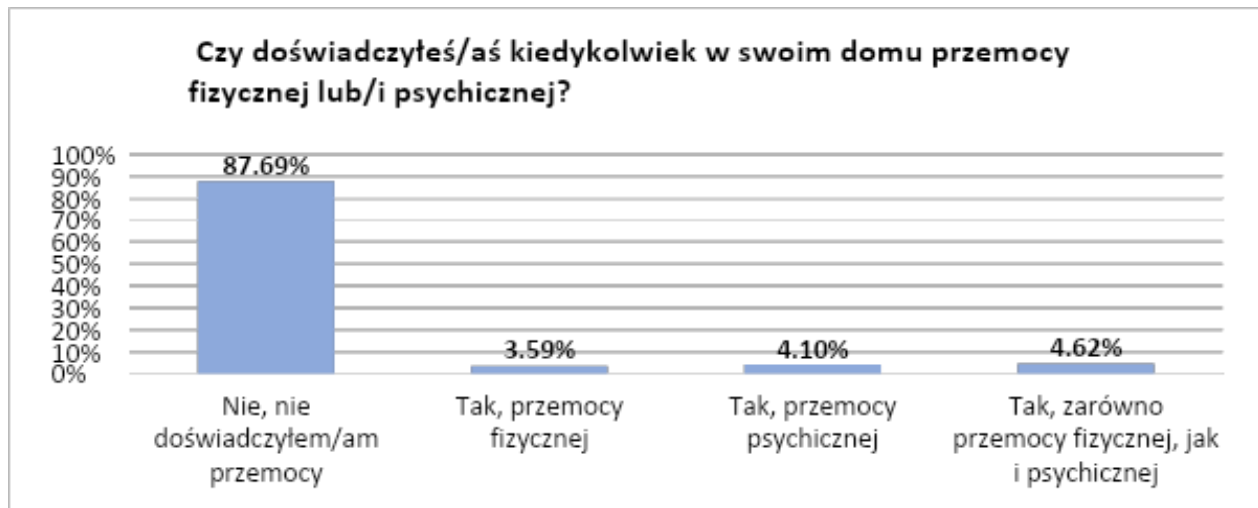
Podstawowym celem badań sondażowych była analiza określonych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Tarnowiec, do których należą:

1. rozpowszechnienie spożywania alkoholu, a także przekonania na jego temat w grupie dorosłych i uczniów szkół;
2. rozpowszechnienie używania narkotyków, a także przekonania na ich temat w grupie dorosłych i uczniów szkół;
3. rozpowszechnienie używania papierosów, a także przekonania na ich temat wśród dzieci i młodzieży;
4. tzw. zagrożenia behawioralne ze szczególnym uwzględnieniem problemu uzależnień behawioralnych, w tym hazardu i uzależnienia od urządzeń elektronicznych;
5. analiza problemu przemocy występującej wśród mieszkańców Gminy.

2.4.1 Przemoc domowa - doświadczenia uczniów

Spośród przebadanych uczniów 87,69% nigdy nie doświadczyło przemocy fizycznej i/lub psychicznej w domu. 4,10% pytanych osób zadeklarowało doświadczanie przemocy fizycznej w swoim domu, a 3,59% - przemocy psychicznej. Z kolei 4,62% ankietowanych wskazało na doświadczanie zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

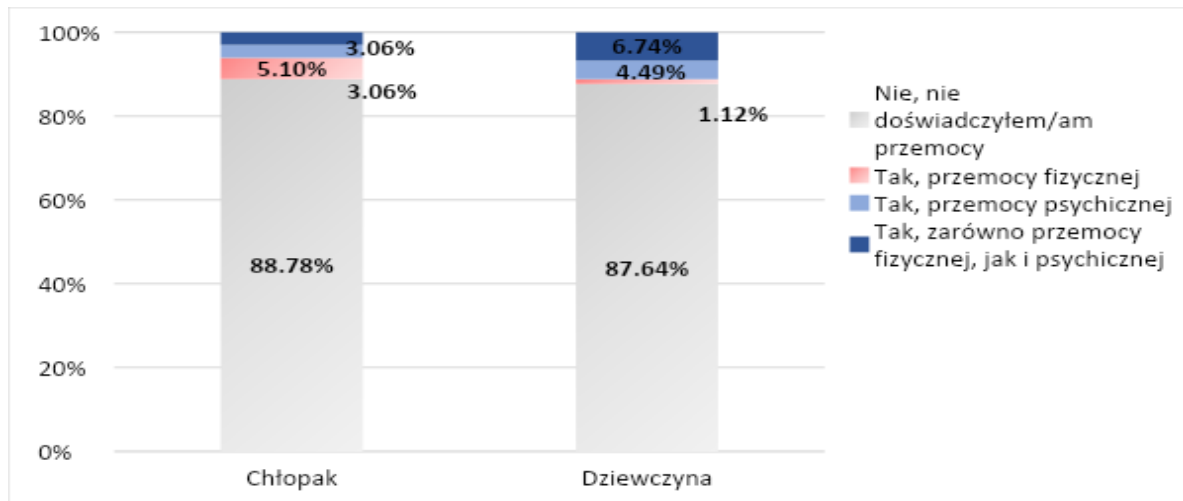
Wykres 1: Doświadczenie przemocy w domu uczniów

Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec.

Doświadczenie zarówno przemocy psychicznej, jak i fizycznej wskazało nieco więcej dziewcząt. Konsekwentnie, doświadczenie przemocy było nieco częstsze w przypadku dziewcząt – różnica wynosiła 1,13 pp. Chłopcy częściej doznawali przemocy fizycznej.

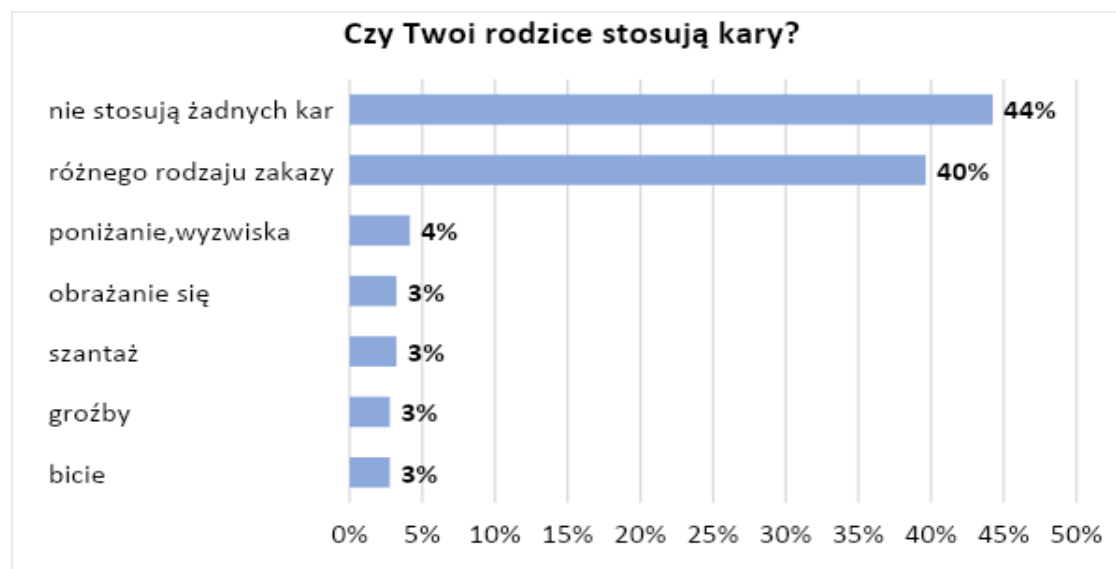
Wykres 2: Doświadczenie przemocy psychicznej i fizycznej kiedykolwiek w domu w zależności od płci

Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec

Jak wynika z odpowiedzi uczniów, rodzice ponad połowy z nich stosują różnego rodzaju kary. Wśród respondentów, których rodzice używają względem nich różnorodnych kar, największy odsetek odpowiedzi padł na różnego rodzaju zakazy (40%). Znacznie mniej odpowiedzi dotyczyło poniżania/wyzwisk (4%). Kolejno po 3% wskazań padło na szantaż, bicie, obrażanie się oraz groźby.

Wykres 3: Stosowanie kar przez rodziców uczniów

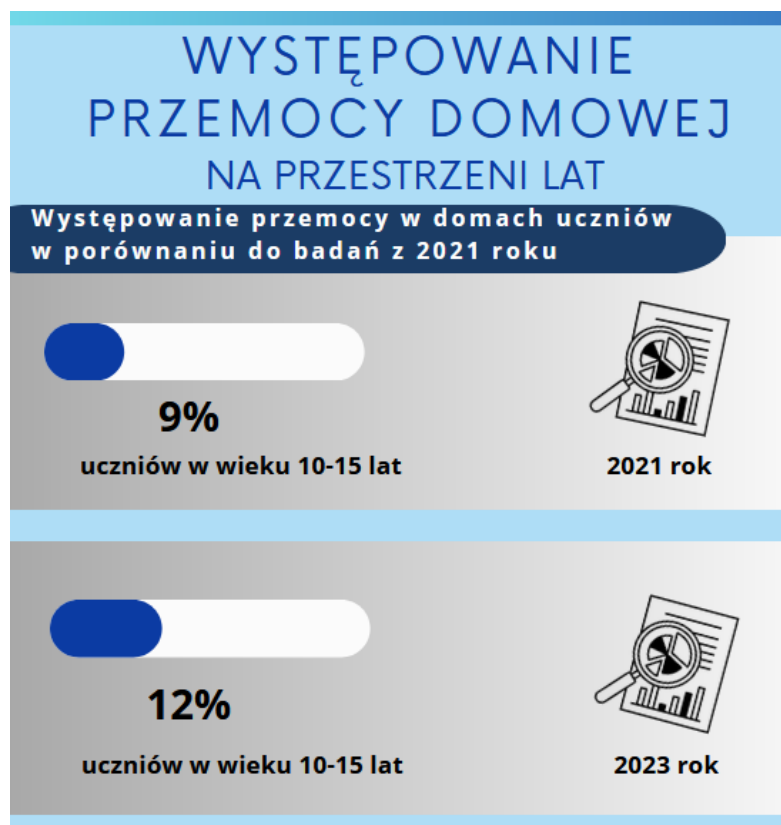
Źródło: *Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec*

Analiza danych zastanych obejmowała raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku w ramach Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Tarnowiec.

W badaniach przeprowadzonych w 2021 roku, na występowanie w swoim domu przemocy wskazało 9% uczniów. 2 lata później odsetek twierdzących odpowiedzi uległ zwiększeniu i wynosił w przybliżeniu 12%.

Analiza porównawcza wykazała, iż problem przemocy domowej wśród uczniów zamieszkujących Gminę Tarnowiec na przestrzeni lat 2021-2023 uległ wzrostowi w zaokrągleniu o 3 pp.

Rysunek 2: Występowanie przemocy domowej wśród uczniów w porównaniu do wyników badań lokalnych przeprowadzonych w 2021 roku

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec*

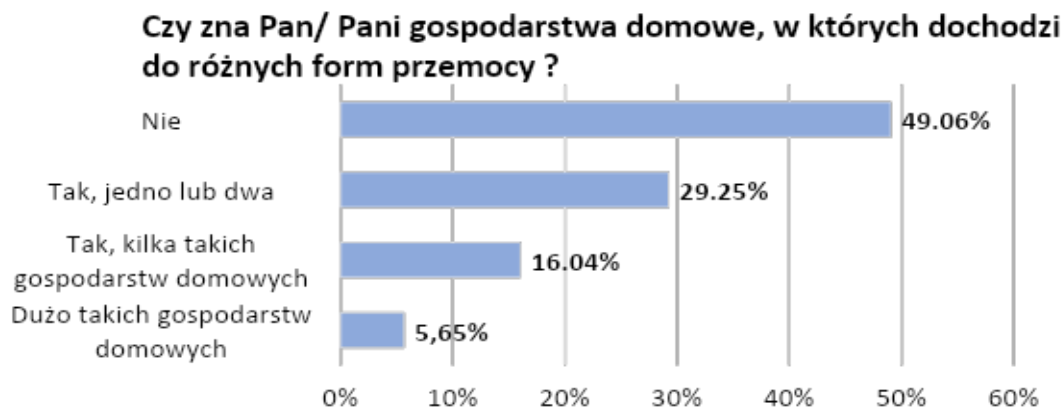
2.4.2 Przemoc domowa – opinia dorosłych mieszkańców

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu.

Okazuje się, że połowa ankietowanych, tj. 50,94% zna gospodarstwa domowe, w których dochodzi do różnych form przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej). W przybliżeniu 29% badanych zna jeden lub dwa domy, w których dochodzi do przemocy, a 16% ankietowanych wskazało znajomość kilku, natomiast odpowiedzi prawie 6%

mieszkańców wskazują na znajomość wielu takich gospodarstw domowych. Jak widać z zaprezentowanych danych, zjawisko przemocy występuje w znacznym natężeniu na terenie Gminy Tarnowiec, co dodatkowo potwierdzają odpowiedzi blisko połowy badanych, którzy uznali, że osobiście znają osoby doznające przemocy fizycznej lub psychicznej (49%).

Wykres 4: Znajomość rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy

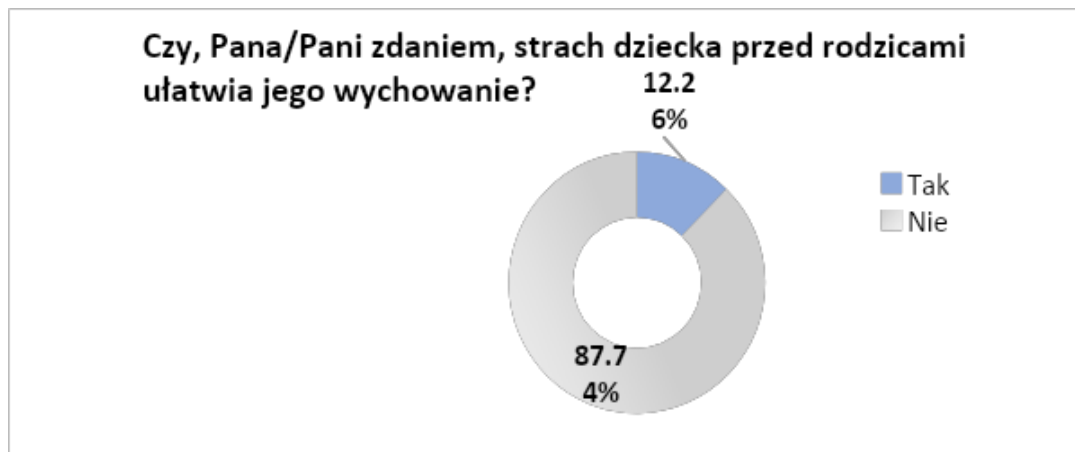
Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec

Następnie ankietowanym zostały zadane pytania uszczegóławiające, mające na celu rozpoznanie pewnego wzorca występującego zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Tarnowiec. Mieszkańcy zostali zapytani o to, jaki rodzaj przemocy jest w ich opinii najczęściej stosowany i kto jej doświadcza. Według respondentów najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna (67,92%), w dalszej kolejności fizyczna (26,42%) oraz ekonomiczna (5,66%). Osobami, które najczęściej doznają przemocy to w opinii ankietowanych kobiety (64,15%), jednakże co piąty badany stwierdził, że problem ten równie często dotyka obie płcie (20,75%).

W części ankiety dotyczącej przemocy umieszczono kilka pytań dotyczących negatywnych zachowań wobec najmłodszych. Jeszcze do niedawno uważano, że strach przed rodzicami ułatwia wychowywanie dzieci. Obecnie pomimo ogólnej zmiany trendów, nadal można spotkać osoby, które myślą w ten sposób. Mieszkańcom Gminy Tarnowiec zadane zostały pytania, które pozwoliły poznać ich poglądy dotyczące tej właśnie kwestii.

W opinii blisko 88% badanych strach dziecka nie ułatwia rodzicom jego wychowania. Odmiennie zdanie posiadał co ósmy respondent, tj. 12,26%.

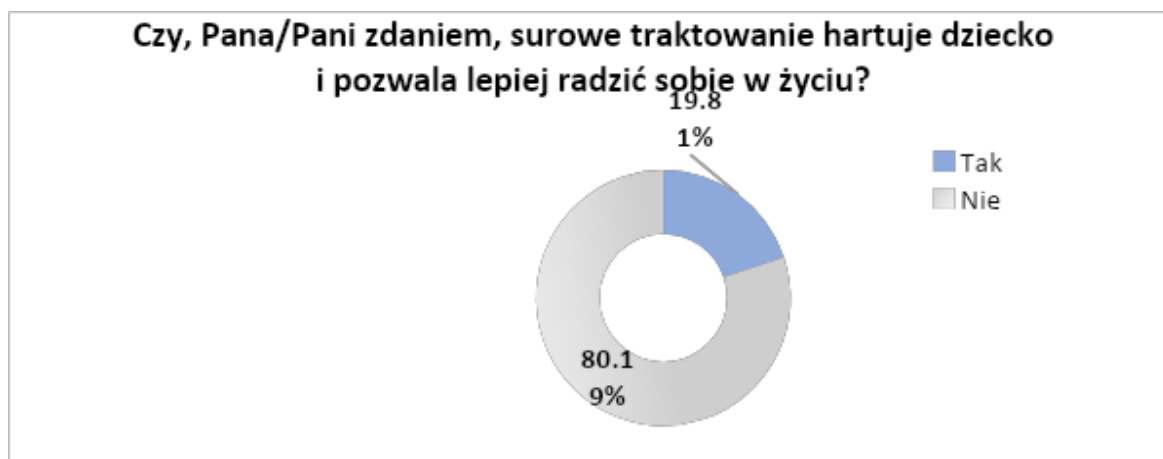
Wykres 5: Wpływ strachu dziecka przed rodzicami na jego wychowanie

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec*

Wyniki badań wskazują także, że 80,19% badanych nie uważa, aby surowe wychowywanie dzieci pomogło im w ich późniejszym życiu. Niemniej, blisko 20% dorosłych mieszkańców jest odmiennego zdania.

Wykres 6: Wpływ surowego traktowania dziecka na jego przyszłość

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec*

2.4.3 Problem przemocy w porównaniu do danych zastanych oraz badań ogólnopolskich

Analiza danych zastanych obejmowała raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku w ramach Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Tarnowiec.

W badaniach przeprowadzonych w 2021 roku, na znajomość w swoim otoczeniu kogoś, kto doświadcza przemocy wskazał co piąty respondent (20%), a na brak wiedzy w tym zakresie wskazało 25% ankietowanych.

Analiza porównawcza wykazała, że wiedza na temat występowania zjawiska przemocy uległa znacznemu zwiększeniu wśród tarnowieckich mieszkańców. Na znajomość osób, które doświadczały różnego rodzaju przemocy w 2021 roku wskazało 20% badanych, natomiast w 2023 roku – aż 49%. Odnotowany wzrost w tym zakresie wyniósł zatem 29 punktów procentowych.

Rysunek 3: Znajomość osób doświadczających przemocy w porównaniu do wyników badań lokalnych przeprowadzonych w 2021 roku

Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec

Wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Tarnowiec dotyczące przemocy w rodzinie zostały porównane do danych przedstawionych w Raporcie Rzecznika Praw Dziecka 2017 pn. „Przemoc w wychowaniu – czas z tym skończyć”, w którym zostały przedstawione wyniki dotyczące postawy ankietowanych wobec stosowania kar fizycznych względem dzieci. Według nich połowa Polaków (52%) uważa, że są sytuacje, kiedy dziecko należy ukarać kłapsem. Pomimo niskiego odsetka osób deklarujących zdecydowaną akceptację (6%), zwraca się uwagę fakt, że zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 1/5 społeczeństwa (21%).

Mieszkańcy Gminy zostali również zapytani, czy w ich opinii stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą. Z wyników badań lokalnych wynika, iż jednoznacznie pozytywny stosunek do takiej formy kary ma blisko 2% badanych. W porównaniu do badań ogólnopolskich jest to **niższy** odsetek, ponieważ zdecydowaną akceptację wykazało tylko 6% ankietowanych z całego kraju.

Rysunek 4: Postawy wobec kar fizycznych względem dzieci - porównanie wyników diagnozy do wyników badań ogólnopolskich opublikowanych w Raporcie Rzecznika Praw Dziecka 2017

Źródło: Diagnoza problemów społecznych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą rówieśniczą i domową Gminy Tarnowiec

3. Założenia Programu

Cele Programu

Cel główny

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Tarnowiec.

Cele szczegółowe

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

4. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców Gminy Tarnowiec, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- osób doznających przemocy domowej;
- osób stosujących przemoc domową;
- świadków przemocy domowej;
- pracowników służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Realizatorzy Programu

Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Tarnowiec, świadczące pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, w szczególności:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Tarnowcu;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu;
- 4) Komisariat Policji w Tarnowcu;
- 5) Placówki Oświatowe;
- 6) Ośrodki Zdrowia;
- 7) Kurator;
- 8) Instytucje publiczne i organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

6. Zadania realizatorów Programu

6.1. Zespół Interdyscyplinarny

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Wójt Gminy Tarnowiec, Zarządzeniem nr 105/2023/A z dnia 22 września 2023 r. w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Tarnowcu powołał Zespół Interdyscyplinarny do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, którego obsługą zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu. Zespół Interdyscyplinarny liczy obecnie 6 osób w jego skład wchodzi przedstawiciele:

- a) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu.
- b) Komisariatu Policji w Tarnowcu.
- c) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowcu.

- d) Zespołu Szkół Publicznych w Tarnowcu.
- e) Służby zdrowia.
- f) Ponadto w skład Zespołu został powołany Kurator.

Zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, polegającego na uporczywym niestosowaniu się do obowiązków określonych w ustawie polegających

na obowiązkowym uczestnictwie w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Należy zatem pamiętać, że osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek (pod rygorem kary ograniczenia wolności albo grzywny na podstawie art. 66c Kodeksu wykroczeń):

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

6.2. Grupy diagnostyczno-pomocowe

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno – pomocową, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi: pracownik socjalny oraz funkcjonariusz Policji, a w sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową

stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić (art. 9a ust 11c i 11d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej):

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
a także pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 6) w sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należą w szczególności (zgodnie z art. 9b ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej):

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;

- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia polegającego na uporczywym niestosowaniu się do obowiązków określonych w ustawie polegających na obowiązkowym uczestnictwie w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a. uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b. wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami, a do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

6.3. Pomoc Społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o konieczności udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową albo podjęcia leczenia lub terapii;
- 6) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę. Decyzja o zapewnieniu dziecku ochrony podejmowana jest kolegalnie przez pracownika socjalnego, funkcjonariusza Policji, lekarza, ratownika medycznego lub pielęgniarkę. W celu zapewnienia ochrony dziecko umieszczone zostaje u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

6.4. Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc osobom doznającym przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły fizycznej;
- 4) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego.

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w sytuacji podejrzenia wystąpienia przemocy domowej.

6.5. Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące osoby doznające przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, doznaje przemocy domowej;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach nie cierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno-pomocową;

- 7) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”;
- 8) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 9) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Funkcjonariusz policji jest również członkiem zespołu interdyscyplinarnego lub grupy diagnostyczno-pomocowej.

6.6. Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia doznaje przemocy domowej lub jest ofiarą przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności;
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 3) udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób

doznających przemocy domowej, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;

- 4) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób doznających przemocy domowej;
- 6) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Przedstawiciel oświaty uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w sytuacji podejrzenia wystąpienia przemocy domowej oraz powiadomienia Policji lub Prokuratury.

6.7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy. W szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;

- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o konieczności udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 5) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych. Podejmują działania zobowiązujące osobę uzależnioną od alkoholu do podjęcia leczenia. W sytuacji powzięcia informacji o podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

7. Monitorowanie realizacji Programu i sprawozdawczość

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu co roku sporządzi sprawozdanie z zrealizowanych zadań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Tarnowiec na lata 2025 -2030.

8. Finansowanie Programu

Zadania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Tarnowiec na lata 2025 -2030 będą finansowane z następujących środków:

- budżetu Gminy Tarnowiec, w tym z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- innych źródeł.

9. Zadania realizowane w ramach Programu w latach 2025 - 2030

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
Kierunki działań.		Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		
1	Poszerzenie wiedzy społeczności lokalnej, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej. Działania cykliczne.	1) Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Tarnowiec.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu.	1) Liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej.
2	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej. Działania cykliczne.	1) Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych kierowanych do osób doświadczających przemocy domowej, świadków przemocy oraz osób stosujących przemoc; 2) Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w realizacji akcji edukacyjnych i kampanii mających na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy domowej.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej; 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu; 4) Komenda Powiatowa Policji w Jaśle- Posterunek Policji w Tarnowcu; 5) Placówki Oświatowe;	1) Liczba zorganizowanych lokalnych kampanii, działań edukacyjnych, profilaktycznych; 2) Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
			6) Ośrodki Zdrowia; 7) Sąd Rejonowy w Jaśle;	
3	Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych. Działania cykliczne.	1) Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu; 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu; 4) Komenda Powiatowa Policji w Jaśle – Posterunek w Tarnowcu; 5) Jednostki Oświatowe w Tarnowcu; 6) Organizacje Pozarządowe; 7) Jednostki Ochrony Zdrowia; 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle.	1) Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; 2) Liczba osób, którym udzielono porady; 3) Liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
Kierunki działań		Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.		
1	Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy. Działania cykliczne.	1) Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych; 2) Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych;	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	1) Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych, 2) Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; 3) Liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych; 4) Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych; 5) Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie;
		3) Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową oraz rozwijanie i wzmacnianie działalności		6) Liczba utworzonych w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej oraz innych placówek specjalistycznych; 7) Liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
		między instytucjami w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.		
2	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Działania cykliczne.	<p>1) Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej;</p> <p>2) Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.</p>	<p>1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu;</p> <p>2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu;</p> <p>3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowcu;</p> <p>4) Posterunek Policji w Tarnowcu;</p> <p>5) Jednostki Oświatowe w Tarnowcu;</p> <p>6) Organizacje Pozarządowe;</p> <p>7) Jednostki Ochrony Zdrowia;</p>	<p>1) Liczba opracowanych materiałów informacyjnych;</p> <p>2) Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych oraz grupowych.</p>

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
3	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.</p> <p>Działania cykliczne.</p>	<p>1) Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.</p>	<p>1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu;</p> <p>2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.</p>	<p>1) Liczba wszczętych w danym roku i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty”;</p> <p>2) Liczba kontynuowanych w danym roku i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy;</p> <p>3) Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta A”, dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”;</p> <p>4) Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w tym ze względu na problem przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, wykorzystywania seksualnego oraz cyberprzemocy;</p> <p>5) Liczba wypełnionych formularzy ‘Niebieska Karta – C”;</p>
		<p>2) Realizowanie pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, pedagogicznego,</p>		<p>6) Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa specjalistycznego;</p> <p>7) Liczba osób uczestniczących w terapii, grupach wsparcia;</p>

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
		prawnego, socjalnego, rodzinnego;		
		3) Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkty konsultacyjne;		8) Liczba punktów konsultacyjnych; 9) Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w punktach konsultacyjnych;
		4) Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej;		10) Liczba innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej, liczba osób, które skorzystały z pomocy;
		5) Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej;		6) Liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej;
		6) Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;	1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu; 2) Posterunek Policji w Tarnowcu; 3) Placówki Ochrony Zdrowia w Tarnowcu.	12) Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia;

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
		7) Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych.	1) Gmina Tarnowiec; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.	
4	Monitorowanie działań pomocowych. Działania cykliczne.	1) Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.	1) Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej; 2) Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań; 3) Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”; 4) Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.
Kierunki działań		Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.		
1	Tworzenie i rozszerzanie oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową, we współpracy	1) Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.	1) Umieszczenie informatorów na stronach internetowych dwa razy w roku do dnia 15 lutego i do dnia 15 sierpnia każdego

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
	z organizacjami pozarządowymi i wdrażanie ich do realizacji. Działania cykliczne.	pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Partnerzy: organizacje pozarządowe	kolejnego roku liczba osób objętych poradnictwem.
2	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej. Działania cykliczne.	1) Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu; 3) Posterunek Policji w Tarnowcu.	1) Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”; 2) Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”; 3) Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową; 4) Liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową; 5) Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia, umorzenia postępowania; 6) Liczba wydanych środków zapobiegawczych zgodnie z Ustawą o Policji.
3	Realizowanie wobec osób stosujących przemoc	1) Realizacja programów edukacyjnych lub/i	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu;	1) Liczba realizowanych programów;

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
	<p>domową programów psychologiczno-terapeutycznych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej oraz innych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej.</p> <p>Działania cykliczne.</p>	<p>wspierających dla osób stosujących przemoc domową, oraz monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową.</p>	<p>2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu; 3) Posterunek Policji w Tarnowcu;</p>	<p>2) Liczba deklaracji osób stosujących przemoc domową przekazanych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, liczba wniosków skierowanych przez grupy diagnostyczno – pomocowe, Zespoły Interdyscyplinarne do uczestnictwa w programie;</p> <p>3) Liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program;</p> <p>4) Liczba osób stosujących przemoc domową, które skorzystały ze wsparcia specjalistycznego (PK, PIK).</p>
Kierunek działań		Cel 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		
1	<p>Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.</p> <p>Działania cykliczne.</p>	<p>1) Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz</p>	<p>1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.</p>	<p>1) Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych; 2) Liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.</p>

	Planowane zadanie do realizacji	Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki
		grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		
2	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Działania cykliczne.	1) Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia.	1) Zespół Interdyscyplinarny w Tarnowcu; 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowcu.	1) Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego; 2) Liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych oraz liczba osób uczestniczących w spotkaniach.